

Söndagen den 11 april 1965 kl. 21.00 - 21.20 i PZ.

Så lät det förr

Låtar och visor från Ångermanland
presenterade av Matts Arnberg.

Mus.ex. 1 Polska från Ramsele 1'35"
 Resele spelmanslag.

Det var Resele spelmanslag, som spelade en polska från Ramsele och dit ska vi strax återvända. Men först ska vi dröja ett tag i Prästmon, där Pelle Byström bor. Han är en framstående traditionsbärare som sjungit en lång rad gamla och fina visor för oss. Han är född 1901 i Anundsjö socken, därifrån flyttade han redan 1920 och har sen flackat omkring en hel del innan han slog sig ner i Prästmon. Pelle Byström är agronom och lärare vid Håla folkhögskola. Alla sina visor har han emellertid lärt sig före 12-årsåldern i hemmet och de flesta visorna har han efter fadern Per Jonsson Byström, som var född 1858, och som i sin tur hade visorna efter sin morfar Jon Jonsson från Sörflärke, som var född 1802. Han var nämndeman och skrivkunnig och dessutom lite av rimsmed. Men Pelle Byström har också visor efter sin mor, Britta Magdalena Olsdotter som var född 1858 och hon hade i sin tur ärvt sina visor från sin mor, Britta Kajsa Karlsdotter som var född 1816, och blev i det närmaste 100 år. Pelle Byström har visor av mångahanda slag, men det är främst hans småvisor; barnvisorna och vallvisorna som är märkliga. Vi ska låta honom sjunga ett knippe sådana visor, som han lärde sig som helt liten i hemmet i Anundsjö.

Mus.ex. 2 Vaggvisor
 Pelle Byström, sång.

4 visor

För två år sedan gjorde vi en resa då vi spelade in gamla visor och låtar i Ångermanland och då fick vi en skörd i Edsele och Ramsele. För det har vi att tacka förre folkskolläraren Frans Bergvall i Edsele, som själv intresserat sig

mycket för sin hemtrakts traditioner. Han förde oss bland annat samman med Bror Hedlund, Edsele, som hade en mycket, mycket sällsynt variant av balladen om Fröken Adelin. Bror Hedlunds röst var det väl inte mycket med efter 13 lunginflammationer och han hade nyligen kommit hem från sjukhuset, men vi tog balladen i små portioner och jag tycker att jag gärna vill låta er höra ett brottstycke av den.

Håll mer 2:an

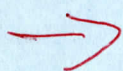
Mus.ex. 3

Balladen om Fröken Adelin
Bror Hedlund, sång.

1'10 Lovess

Men den verkligt stora visupplevelsen under den här resan, det var mötet med Karin Sikström, också hon från Edsele. Hon är född i Gideåberg, och där har hon bott hela sitt liv, och det verkar, som hon kommer från en osedvanligt musikalisk miljö. Alla i hennes familj tycks ha haft visor, inte minst en äldre generationen och då främst hennes farmor. Men farmorsvisorerna har Karin Sikström redan sjungit en gång i ett radioprogram, så den här gången ska jag låta henne presentera några andra traditioner ur den värdefulla och omsorgsfullt vårdade repertoaren, som genom denna ovanligt musikaliska människa bevarats åt eftervärlden. Vi ska börja med ganska märkliga visa, Hönsgummans visa, som väl närmast karaktäriseras som en politisk allegori, och som spreds i ett stort antal skillingtryck vid mitten av 1700-talet. Den är förmodligen författad av kykoherden i Huddinge och Brännkykra församlingar O.Carelius. Karin Sikström har lärt sig visan som barn av en gumma Greta Lisa Olsson, som brukade komma och hjälpa till i hemmet. Hon teg aldrig utan sjöng jämför berättade Karin Sikström.

ex4.

3 visor 1'20 0'30 0'55"

Karin Sikströms nästa visa är väl i och för sig inte så märkligt gammal. ~~xxxxxxx~~ Det är en kärleksvisa till den ganska kända Amerikavisans melodi. Men vad som är märkligt är Karin Sikströms sätt att sjunga den. ~~xxx~~ Det finns alla anledning att tro, att så här kan ~~xxxx~~ ~~xxxxxx~~ kan det ha låtit förr innan all musk utifrån slätat ut de ursprungliga kännetecknen, t.ex. de svävande intervall, som Karin Sikström kan sjunga så övertygande ännu på 1960-talet.

Ex 5.

Vi ska låta Karin Sikström ge ännu ett prov på den här gammaldags melodiken i en tydligen lokal visa av den typ, som var så vanlig under förra seklet, och som ofta handlade om olyckor och annat elände.

Ex 6.